

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

ТИПОЛОГІЯ ДІАЛЕКТІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.

Студентки групи Кит 08-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша — китайська

Цепюк Юлія Ярославівна

Науковий керівник:

к.ф.н.. Щербаков Я.І.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІАЛЕКТІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	5
1.1. Поняття «діалект» у лінгвістиці.....	5
1.2. Типологія діалектів в китайській мові та особливості їх формування	6
1.3. Дослідження китайських діалектів	10
Висновки до Розділу 1	13
РОЗДІЛ 2 ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....	155
2.1. Фонетичні особливості шанхайського діалекту	155
2.2. Фонетичні особливості гуаньхуа.....	18
2.3. Складності вивчення фонетики китайських діалектів іноземними студентами	21
Висновки до Розділу 2	24
ВИСНОВКИ.....	26
论文摘要	299
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	30

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Китайська мова – найважливіший представник сино-тибетської (китайсько-тибетської) мовної сім'ї. Китайською говорять щонайменше 90% більш ніж мільярдного населення Китаю, він поширений також в Індонезії, Камбоджі, Лаосі, В'єтнамі, М'янмі, Малайзії, Таїланді, Сінгапурі та інших країнах – за даними 1989 року, число китаємовних за межами Великого Китаю, що включає Тайвань, Макао (Аоминь) і Гонконг (нині Сянган у складі КНР), становило приблизно 50 млн.

Більш того, китайською писемністю століттями користувалися в таких сусідніх з Китаєм країнах, як Японія і Корея, мови яких не споріднені з китайською мовою. Для китайської, як і для більшості інших сино-тибетських мов, характерна наявність тонів які різняться за змістом, моносилабізм майже всіх простих слів і майже повна відсутність словозмінних афіксів.

Проте однією із особливостей китайської мови є наявність в ній значної кількості діалектів, які вживаються серед населення та зумовлюють актуальність даного дослідження.

Об'єктом дослідження є діалекти китайської мови.

Предметом дослідження є фонетичні особливості діалектів китайської мови.

Мета курсової роботи полягає в дослідженні типології діалектів китайської мови.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- критично проаналізувати наукову літературу і сформулювати теоретичні положення роботи для вивчення фонетичних систем китайської мови;
- уточнити специфіку розрізнення територіальних діалектів Китаю;;
- розглянути поняття «діалект» у лінгвістиці;
- описати типологію діалектів в китайській мові та особливості їх формування;

- здійснити аналіз досліджень китайських діалектів;
- звернути увагу на фонетичні особливості шанхайського діалекту;
- проаналізувати фонетичні особливості гуаньхуа;
- описати складності вивчення фонетики китайських діалектів іноземними студентами.

При виконанні даного дослідження були використані такі **методи дослідження** як проблемно-тематичний, описовий, аналізу, бібліографічний.

Практична цінність роботи полягає в можливості використовувати її результати в подальших розробках проблем з дослідження особливостей діалектів китайської мови, написання монографій, під час викладацької діяльності.

Структура курсової роботи: Загальний обсяг її становить 30 сторінок. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів та підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури (30 найменувань).

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІАЛЕКТІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Поняття «діалект» у лінгвістиці

Лінгвісти та соціолінгвісти зазвичай визначають «діалекти» як версії однієї мови, які є взаємно зрозумілими, але систематично відрізняються один від одного. Існують різні ступені відмінності в людській мові. Деякі мовні варіації є невеликими, як-от прості відмінності в акценті – в основному, відмінності у тому, як вимовляються конкретні слова, а в англійській мові це зазвичай означає різницю в голосних звуках конкретних слів – а деякі мовні варіації великі, наприклад, відмінності між англійською та спорідненою, але окремою мовою, як-от шведська.

Два діалекти знаходяться десь посередині, коли йдеться про те, наскільки вони відрізняються: відмінності будуть більшими, ніж просто різні наголоси, і можуть включати деякі граматичні відмінності, деякі відмінності в загальних словах і деякі відмінності в тоні чи ритмі кожної форми мови, але носії кожного діалекту все одно зможуть розуміти один одного (більшість, якщо не весь час).

Діалект – це регіональний або соціальний різновид мови, що відрізняється вимовою, граматиною та/або лексикою. Прикметник діалектний описує все, що стосується цієї теми. Вивчення діалектів відоме як діалектологія або соціолінгвістика.

Термін «діалект» часто використовується для характеристики будь-якого способу мовлення, що відрізняється від стандартного різновиду мови, яка здебільшого вважається вільною від діалекту. Зважаючи на це, мало хто насправді розмовляє стандартним різновидом, і більшість мов є діалектом.

Деякі вчені схильні вважати, що діалекти - засоби спілкування на обмеженій території, які протиставляються літературній мові. Від діалектної мови літературна відрізняється тим, що має певні кодифіковані (зафіксовані у словниках та підручниках) норми щодо вимови, слововживання, граматичних форм, яких повинні дотримуватися мовці, тобто є своєрідним зразком, еталоном правильного користування мовою.

Чим суспільство слабше економічно й політично, тим у ньому більше місцевих говорів. Нерідко мовні діалекти настільки різняться, що це ускладнює взаєморозуміння між членами одномовного суспільства. Наприклад, німцю, що розмовляє нижньонімецьким діалектом, важко зрозуміти німця, який розмовляє верхньонімецьким.

Між діалектами китайської мови різниця більша, ніж, скажімо, між чеською і словацькою чи українською і білоруською мовами. Діалекти і незначні територіальні відмінності в мові – говірки – вивчає лінгвістична наука діалектологія.

«Іноді вважають, що лише деякі люди розмовляють регіональними діалектами. Багато хто обмежує цей термін лише сільськими формами мови, наприклад, коли кажуть, що «діалекти сьогодні вимирають»[1]. Але діалекти не вимирають, справді, не такі поширені, як колись, але міські діалекти зараз зростають, оскільки міста ростуть і велика кількість іммігрантів проживає.

1.2. Типологія діалектів в китайській мові та особливості їх формування

Різні варіанти китайської мови відомі як 方言 (Фаньянь), що перекладається як “регіональні мови”, “діалекти” або “різновиди”.

В китайській мові спостерігається розрізнення між усною і писемною формою. У Китаї писемна мова, що розглядається як єдина для всієї нації, має назву “中文” (чжунвень). Терміни 语 (юй) або 话 (хуа) застосовуються до усних варіантів, наприклад, мандаринська китайська відома як “汉语” (ханьюй) - “ханьська мова”, або “普通话” (путунхуа) - “загальноприйнята мова” у Китаї. Але у різних місцях її можуть називати 国语 (гоюй) - “державна мова” або 华语 (хуаюй) - “китайська мова”. Слово 汉 (хань), що використовується для позначення китайського народу, має своє коріння в династії Хань (206 до н.е. – 220 н.е.). Таким чином, китайська мова відображає багатство і різноманіття не лише в мовленні, а й у своїй писемності, віддзеркалюючи культурну історію та розвиток Китаю.

Для письма китайською мовою використовуються ієрогліфи, що представляють собою символи, які одночасно виражають звук та значення. У

китайському письмі слова можуть складатися з одного або більше ієрогліфів, при цьому кожен із них відображає один склад.

Хоча у розмовній китайській мові існує обмежена кількість типів складів - близько 1 700 у північнокитайській мові (у порівнянні з іншими мовами, наприклад, англійською, де нараховується більше 8 000), у писемності використовується велика кількість ієрогліфів, що становить десятки тисяч. В результаті для кожного складу може існувати різноманітність ієрогліфів, кожен з яких має своє власне значення. Цей підхід до письма відомий як семантико-фонетичний, логофонетичний, морфонемічний, логографічний або логосилабічний.

Говорячи в літературі про двомовність, вивчення мов та мовних контактів у Китаї, автори часто (хоча й не послідовно) відзначають дихотомію між національною мовою та регіональними діалектами, маючи на увазі, що «діалект» відноситься до мов, які є мовами меншин, неофіційними, позбавленими стандартизації та формальної граматики, а також незалежною та усталеною писемністю.

Зокрема, таке твердження мається на увазі, коли йдеться про «просто діалект»; наприклад, на відміну від державної мови Китаю, путунхуа (розмовна мова), кантонська є «просто діалектом». В інших випадках (як-от у професійній літературі з діалектології), всі різновиди китайської мови, включно з путунхуа, підпадають під поняття «діалект» [19, с. 313].

Важливо, що всупереч очевидному протиріччю, мови народів, які проживають на території Китаю, є мовами тибето-бірманської групи (китайсько-тибетської сім'ї), ними розмовляють у Китаї та вони є діалектами.

Існує понад 1,35 мільярда носіїв діалектів китайської мови, причому одні з них набагато популярніші, ніж інші, особливо щодо тих, які є рідними. Багато людей вивчають китайську мову в школах Китаю, і це найпопулярніша мова для вивчення за кордоном. Понад 939 мільйонів людей говорять мандарином як своєю першою мовою, і майже 200 мільйонів опанували мандарин як додаткову мову.

Так, дослідник Девід Лі (Li David, 2006) поділяє діалекти Хань на сім основних груп:

- 1) мандаринська розмовна китайська (розмовляють у північній, північно-західній та південно-західній частинах Китаю), на якій базується мова путунхуа;
- 2) у (розмовляють у Шанхаї та провінціях Цзянсу та Чжецзян);
- 3) мінь (розмовляють переважно у провінції Фуцзянь);
- 4) юе або кантонська (розповсюджені переважно в провінціях Гуандун і Гуансі);
- 5) сян (розмовляють у провінції Хунань);
- 6) гань (розмовляють у провінції Цзянсі);
- 7) кецзя (здебільшого зустрічається в невеликих анклавів у різних провінціях південного Китаю, а саме Гуандун, Гуансі, Фуцзянь і Сичуань)[19. с. 313].

На діалектах юе китайської мови в усьому світі говорять 86 633 370 осіб, і в основному розмовляють у Південному Китаї. У Китаї, за оцінками, є понад 73,8 мільйонів носіїв цих діалектів. У цій групі є понад 12 піддіалектів, у тому числі:

- 1) Сі-ї (*seiyāwá*, 四邑話), з піддіалектами, включаючи тайшаньську (台山話)
- 2) Гао-Ян (*gāoyáng huà*, 高陽話)
- 3) У-Хуа (*Wú huà huà*, 吳化話)
- 4) Цинь-лянь (*Qīn lián huà*, 欽廉話), включає піддіалект Бейхай (北海)
- 5) Гоу-Лу (*Gōu lòuhuà*, 勾漏話), включає піддіалект юлінь (玉林)
- 6) Йон-Сюнь (*Yōng xún huà*, 邕潯話)
- 7) Даньчжоу (*Dān zhōu huà*, 儋州話), включає субдіалект чанцзянський (昌江)
- 8) Хайхуа (*Hǎi huà* 海話)[24, с. 307]

До цієї групи також входить відомий діалект, кантонська мова. Кантонська мова також називається *Guǎngdōng huà* (广东话/廣東話), *Guǎng fǔ huà* (广府话/廣府話) або *Yuè yǔ* (粤语/粵語) і має багато власних діалектів.

Лінгвісти розділили китайську мову приблизно на сім-десять основних мовних груп – найбільшою з них є мандаринська (також відома як північна), у, мінь та юе – і кожна група також має низку піддіалектів. Наприклад, Wu включає діалекти Шанхаю, Сучжоу та Ханчжоу, які певною мірою є взаємно зрозумілими, але також включає низку інших діалектів, які насправді не є взаємно зрозумілими з цими трьома.

Кантонськими діалектами розмовляють по всьому південному Китаю. Юе є давнім престижним діалектом китайської мови. Хоча кантонська мова конкретно відноситься до Гуанчжоу, цим словом також часто називають діалекти Юе.

На відміну від стандартної китайської мови, діалекти юе зберегли багато особливостей середньокитайської мови, включаючи кінцеві приголосні: P, T, K, M, N і Ng. Він також використовує шість тонів, тоді як мандарин використовує лише чотири. Він незрозумілий разом із китайськими формами китайської мови.

Китайські діалекти Wú названі на честь штату, в якому вони виникли, хоча зараз ними переважно розмовляють у Шанхаї на східному узбережжі Китаю. У всьому світі є 83 421 190 носіїв цих діалектів, з них 83,3 мільйона в Китаї.

Хакка, яку часто називають хоккієн, є китайським діалектом, що використовується народом хакка в південному регіоні Китаю. Це мелодійна мова з давньою історією. Діалекти хакка також добре відомі і сильно відрізняються в різних регіонах. Вона також визнана однією з шести офіційних мов Китаю.

До китайської мовної сім'ї належить діалект сян. Він використовується в китайській провінції Хунань. Сян по-різному класифікували як мову або лінгвістичну категорію. Діалект Сян вирізняється різноманітними унікальними вокальними характеристиками. Наприклад, він використовує кілька ретрофлексних приголосних, які відсутні в інших китайських діалектах. Також у сянській мові існують численні відмінні тональні моделі.

Діалекти у китайської мови дуже різноманітні і можуть бути розділені на дві категорії: північний у і південний у. Район дельти річки Янцзи, який включає Шанхай і Сучжоу, є домівкою для носіїв діалектів північного у. Вони часто використовуються в більш офіційних ситуаціях і вважаються більш стандартними. Південні діалекти у розмовляють у районах на південь від річки Янцзи, включаючи

Ханчжоу і Нінбо. Вони часто використовуються в більш невимушеній обстановці і вважаються більш розмовними та неформальними.

У провінції Гуандун на самому півдні Китаю оголошення кантонською мовою читаються перед китайською мовою, і відбулися масові протести, коли уряд у Пекіні хотів змусити телевізійні програми використовувати лише мандаринську мову. Гонконг і Макао, які безпосередньо примикають до Гуандуну, також розмовляють кантонською мовою, і це одні з небагатьох місць у Китаї, які не зв'язані законом щодо мандаринської мови.

Багато китайських діалектів принаймні так само відрізняються один від одного, як і романські мови, що повинно класифікувати їх як окремі мови. Однак наразі їх майже повсюдно описують як діалекти, і оскільки більшістю з них розмовляють на місцевому рівні, а не навчають, немає реального способу викладати цьому, крім як на слух, або через занурення.

1.3. Дослідження китайських діалектів

Основним критерієм в систематизації та дослідженні етапів розвитку та змін китайської мови був фонетичний критерій. Оскільки китайська мова – це мова з ідеографічною писемністю, яка не відображає звучання слова, то проведення фонетичних досліджень було проблематичним.

Дослідження діалектів китайської мови можна простежити як у зарубіжній, так і в українській лінгвістиці. Щодо іноземних досліджень, то в даному контексті варто виокремити дослідження Гао (Gao, 2012), що описував онлайн-дискусію китайських користувачів мережі, пов'язані з «Рухом на захист кантонської мови» в Гуанчжоу, провінція Гуандун. Ці користувачі мережі виступали за збереження кантонської мови як регіональної через її міжнародний престиж і традиційну спадщину.

Натомість в іншому дослідженні Гао (Gao, 2015) проаналізував висвітлення «діалектної кризи» в державних виданнях Китаю (2002-2012 рр.), який показав, що бажання і вимоги окремих громадян щодо їхніх регіональних діалектів визнаються

державою як легітимні. Втім, картина, представлена державними ЗМІ, дещо відрізнялася від думок, висловлених у соціальних мережах.

Дослідник Лян (2015) провів лінгвостнографічне дослідження мовних поглядів та ідентичностей людей у багатомовному місті Гуанчжоу. Він виявив, що сучасна путунхуа/кантонська диглосія поступається місцем путунхуа-монолінгвізму в Гуанчжоу, в якому кантонська та інші регіональні діалекти опиняються під загрозою зникнення «мовами меншин».

Монолінгвізм путунхуа став нормою у важливих сферах, де відбувається мовна соціалізація, таких як школа, засоби масової інформації та в державних установах. Регіональні китайські діалекти в цих сферах прямо не заборонені, тому вони неявно заборонені.

Шен (2016) описав соціальну напруженість навколо занепаду шанхайського діалекту і дослідив динамічну взаємодію між мовною політикою та місцевими зацікавленими сторонами у процесі планування діалектів у Шанхаї. За сприяння організації «Путунхуа в Шанхаї», переважна більшість міського населення Шанхаю може розмовляти путунхуа, але майже 40% школярів не можуть добре розмовляти шанхайським діалектом згідно з мовним опитуванням, проведеним у 2011 році.

Натомість Yu та Yang (2016) провели діахронічне дослідження змін у використанні діалекту та рівня володіння ним серед місцевої молоді в Шанхаю за останні 15 років. Вони виявили, що більше молодих людей у Шанхаї опанували путунхуа, а не шанхайський діалект як рідну мову, і більше використовували путунхуа як домінуючу мову як у громадському, так і в сімейному житті.

Молодь, яка вивчила шанхайський діалект як рідну мову і чиї батьки часто використовували шанхайський діалект вдома, краще володіли нею. Відмінності між діалектною компетенцією молодого і старшого поколінь викликали занепокоєння щодо виживання та підтримки шанхайського діалекту.

Вивчення китайських діалектів було розпочато у середині XIX ст. західними місіонерами, які перекладали на діалекти християнські тексти, а у 1920-х роках китайські вчені – збирачі фольклору стали записувати народні пісні і саме тоді

усвідомили, що діалекти є носіями нематеріальних локальних культур, які так цінуються і підтримуються в сучасному Китаї.

Видатний лінгвіст Чжао Юаньжень першим серед китайських вчених опублікував роботу, в якій представлено дослідження сучасних діалектів і яка охоплює 33 пункти в ареалі діалектів групи У. Пізніше Інститутом історії та філології Академії наук Китаю досліджено низку районів, що належать до області поширення різних діалектів.

Матеріали цього періоду, що включали діалектні карти провінцій, публікувалися протягом кількох десятиліть, у тому числі після 1949 року на Тайвані, і досі є величезною науковою цінністю.

Щодо китайської лінгвістики, то тут дослідження представлені працями Сю і Тан (1962) про соціально стратифіковану варіацію в Шанхайському діалекті; Qian (2003) та Hu (2003), які містять детальні відомості про його еволюцію за останнє століття; Лю (2004), який зосереджується на звуковій структурі діалекту та намагається простежити його історичний розвиток; Shi & Jiang (1987), який повідомляє про значні індивідуальні відмінності серед носіїв майже подібного віку (народився між 1928 та 1948 роками); Xu, Tang & Tang (1982) про синхронічну варіацію в китайській мові; і Xu, Tang & Tang (1988), які досліджують варіації між трьома поколіннями десяти сімей.

Серед українських мовознавців питання дослідження китайських діалектів розглядалось у роботах Ковальової В. В. «Фонетичні особливості шанхайського діалекту», Бовсуновська В. В. «Особливості діалектів китайської мови».

Так наприклад, Кленін І. Д та Щичко В. Ф. (2013) пишуть, що діалекти китайської мови різняться між собою фонетичним, граматичним та лексичним співвідношенням. Фонетичні відмінності хоча і можуть бути досить значними, але не завжди є основною перешкодою для взаєморозуміння, тому що в них простежується більш чіткі та регулярні закономірності, які можуть бути встановлені у процесі спілкування.

Висновки до Розділу 1

Дослідження поняття «діалект» у контексті китайської мови має важливе значення для розуміння лінгвістичних та соціальних аспектів мови. Діалекти є невід'ємною частиною мовної системи, яка відображає регіональні та соціальні різновиди, що відрізняються вимовою, граматиною та лексикою.

У літературі часто зазначають відмінність між національною мовою (путунхуа) та регіональними діалектами, де діалекти зазвичай є мовами меншин, неофіційними і без стандартизації. У професійній літературі всі різновиди китайської мови, включаючи путунхуа, розглядаються як діалекти.

Діалекти відіграють ключову роль у формуванні культурної та соціальної ідентичності. Вони є засобом спілкування на певній території і протиставляються літературній мові, яка має кодифіковані норми.

Термін «діалект» часто використовується для характеристики будь-якого способу мовлення, що відрізняється від стандартного різновиду мови, яка здебільшого вважається вільною від діалекту. Зважаючи на це, мало хто насправді розмовляє стандартним різновидом, і більшість мов є діалектом.

Дослідник Девід Лі класифікував діалекти у сім основних груп: мандаринська розмовна китайська (розмовляють у північній, північно-західній та південно-західній частинах Китаю), на якій базується мова путунхуа; у (розмовляють у Шанхаї та провінціях Цзянсу та Чжецзян); мін (розмовляють переважно у провінції Фуцзянь); юе або кантонська (розповсюджені переважно в провінціях Гуандун і Гуансі); сян (розмовляють у провінції Хунань); гань (розмовляють у провінції Цзянсі); кецзя (здебільшого зустрічається в невеликих анклавів у різних провінціях південного Китаю, а саме Гуандун, Гуансі, Фуцзянь і Сичуань).

Одна з найбільших відмінностей між різними китайськими діалектами полягає у вимові. У деяких діалектах є звуки, яких немає в інших діалектах, наприклад звук [v], який може бути в шанхайській мові, але не в мандаринському діалекті.

Таким чином, дослідження діалектів є важливим для розуміння не лише мовної структури, але й соціокультурних процесів у суспільстві. Діалекти

відображають багатство та різноманітність мовного ландшафту і продовжують відігравати значну роль у сучасному світі.

Багато китайських діалектів відрізняються настільки, що їх можна класифікувати як окремі мови, однак вони зазвичай називаються діалектами. Викладання діалектів можливе лише через занурення або слухання.

РОЗДІЛ 2 ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Фонетичні особливості шанхайського діалекту

Шанхайський китайський діалект (Shanghainese; 上海话) – діалект Ву, на якому розмовляють у місті Шанхай, одному з чотирьох муніципалітетів КНР . Він не є зрозумілим для носіїв будь-яких діалектів північно-китайської групи, або кантонського, та будь-якими іншими китайськими мовами за межами Ву.

Однак сучасний Шанхайський діалект суттєво змінювався під впливом путунхуа та іншими китайськими мовами, такою як кантонська. Це відрізняє діалект на якому розмовляє молоде та старше покоління. Шанхайський діалект дещо схожий з мовою сусідніх міст Чаншу, Цзясін і Сучжоу, класифікованих лінгвістами як підгрупа Су-Ху-Цзя (苏沪嘉).

Люди, що спілкуються в на цих територіях, не потребують переходу на путунхуа, коли вони розмовляють один з одним. Однак є помітні тональні та фонологічні зміни, які не перешкоджають розбірливості. Більшість носіїв шанхайського діалекту вважають, що за містом Вусі розбіжності набувають значного значення, і що треба декілька тижнів до місяців, щоб повністю вивчити діалект Вусі.

Аналогічно, діалект Ханчжоу розуміють більшість мовців, але він вважається «більш грубим». Веньчжоузкий діалект, на якому говорять у найпівденнішій частині провінції Чжецзян, вважається частиною групи Ву, але взаємно незрозумілою для носіїв шанхайського діалекту.

У Шанхайському діалекті є 22 голосних звуку, і 4 особливих голосних звуку, які притаманні тільки шанхайському діалекту. Наприклад:

- звук [E] 上海 shanghai zanghe Шанхай
- Звук [y] 手工 shougong sogong ручна робота
- Звук [ɔ] 跑步 paobu ɔɔɔ Бігати
- Звук [ø] 半天 bantian Buti Півдня [24]

З наведених вище прикладів чітко видно різницю в фонетиці між голосними звуками Шанхайського діалекту і путунхуа. Шанхайський діалект має ще одну особливість. Вона полягає в тому, що голосних звуків більше, а отже, і артикуляція голосних звуків різна. З цього випливають різна вимова всіх голосних шанхайського діалекту. Вимову голосних можна охарактеризувати як повільне, карбоване і з роздільновиразною вимовою.

Приголосні звуки в шанхайському діалекті показують себе в ініціальній позиції. Головна риса, яка виділяє шанхайський діалект – це дзвінкі приголосні. У путунхуа приголосні, які поєднуються з сильними голосними, стають глухими. Є два види глухих приголосних: глухі непридихові і глухі придихові. У шанхайському діалекті налічується 28 ініціалій, серед яких є приголосні звуки, які характерні тільки для шанхайського діалекту, наприклад: *b, d, z, g, h, j, x, v, ng*.

Крім того, варто зазначити, що Шанхайська мова має три типи вибухових звуків: дзвінкі, глухі без придихів і глухі придихальні. Вміння розрізняти три типи є критичним для розуміння. Мандарин і кантонська не мають дзвінких приголосних, а носії цих мов не повинні плутати глухі непридихальні приголосні з дзвінкими приголосними в шанхайській мові. Для дзвінких приголосних потрібно вібрувати голосовими зв'язками (і губами), коли вимовляється приголосна.

- 1) Голосні вибухові *b, d, g* у шанхайському діалекті еквівалентні англійським *b* (хлопець), *d* (собака) та *g* (дівчина). Немає еквівалента в мандарині.
- 2) Глухі неадиховані вибухові fortis *p, t, k* у шанхайській мові еквівалентні французьким *p* (*peu*), *t* (*temps*) і *k* (*kilo*) або *c* (*Cannes*). Вони також еквівалентні англійським *p, t, k*, коли слідує за «*s*», наприклад *s p y, s k y i s t y*.
- 3) Глухі придихальні вибухові fortis *ph, th, kh* у шанхайській мові еквівалентні англійським *p* (олівець), *t* (жаба) і *k* (коршун). Вони також еквівалентні китайській мові Hanyu Pinyin *p, t, k*[24].

Крім того у даному діалекті можна визначити і наявність наступних фрикативів, як:

- 1) Дзвінкі фрикатииви v, z еквівалентні англійським v (гадюка) і z (зоопарк). Знову ж таки, немає еквівалента в мандарині (мандарин не має дзвінких приголосних).
- 2) Глухі фрикатииви f, s еквівалентні англійським f (fiber) і s (Suzy). Шанхайське s дещо відрізняється від мандаринського Hanyu Pinyin; Shanghainese є нормальним і альвеолярним, як в англійській мові, тоді як Mandarin є зубним (що є досить унікальним).
- 3) Дзвінке глотальне фрикативне r схоже на голландське g і французьке r. Це дещо дихає за якістю. Не вимовляйте як англійська чи мандаринська r.
- 4) Глухий гортанний фрикативний h еквівалентний англійському h (високий) і помітно відрізняється від h /x/ (害 hai4) на мандарині ханью піньїнь.

Також до африкатів можна віднести:

- 1) Альвеолярна глуха непридихальна африката tz схожа на китайську ханью піньїнь z (再 zai4). Воно також схоже на японське ts ツ (普通 futsuu). Немає англійського еквівалента; звук можна наближено вимовити глухе «дз» (насіння), спробуйте дуже швидко вимовити «е т дс» (те саме дс у насінні).
- 2) Альвеолярна глуха придихальна африката ts ідентична німецькій z (zu, Zeiss) або ts (abseits). Він також подібний до англійського -ts finals (sheets) і мандаринського Hanyu Pinyin c (菜 cai4).

Із загально-фонетичної точки зору приголосні шанхайського діалекту вимовляються дзвінкіше. При вивченні фонологічних характеристик шанхайського діалекту можна побачити відмінності не тільки в тому, як вимовляються звуки, але і в написанні ієрогліфів. Звуковий лад шанхайського діалекту має досить великі розбіжності в листі і прочитанні слова.

Крім того, у шанхайському діалекті можна побачити один носовий фінал (тоді як у мандаринській мові два: -n, -ng). Носовий фінал представлений n і може бути

фонетично палатальним після і та е, велярним після о та частиною носового голосного після а та аа (усі є алофонами). Немає відмінностей для спікерів.

Гортанна стопа прямо не позначена на латиниці, хоча має на увазі літеру «e» в кінці складу. Це вибуховий звук після «uh» при вимові «uh oh» англійською мовою. Глотальна стопа фактично не вимовляється під час більшої частини звичайної розмови, і оскільки вона завжди слідує за коротким голосним, тривалість складу з гортанною стопою становить приблизно половину довгого складу. Повна гортанна точка існує лише тоді, коли склад вимовляється ізольовано та з наголосом. Рими e, ie, ae, iae, uae, oe, ioe, uoe усі короткі та містять гортанну зупинку.

Слову в китайській мові притаманне різноманітне звучання і, в деяких випадках, різне написання. Важливою рисою стилю в китайській мові є тон і музичний слогонаголос. Головна акустична характеристика складу в шанхайському діалекті визначається за п'ятиступчастою шкалою: в путунхуа – 4 тони, а в шанхайському діалекті – 5. У шанхайському діалекті склади відрізняються уривчастю і стислістю.

2.2. Фонетичні особливості гуаньхуа

Історично склалося так, що назва «мандарин» є точним позначенням гуаньхуа, яке воно мало представляти. Це слово увійшло в англійську мову через португальський *mandarim*. Хоча за формою вплинув португальський *mandar* («наказ, наказ»), насправді воно сходить до малайської *mad*, яка, у свою чергу, була запозичена з гінді-урду.

Зрештою, це слово походить від санскритського *mantrin* («порадник»), іншими словами, «офіційний». Отже, «мандарин» означає «мова офіційних осіб», отже, «офіційна мова», якою була гуаньхуа. До речі, останнє слово все ще активно вживається, як-от у виразах *xinan guanhua* («мова чиновників південного заходу», тобто мандарин із сичуаньським або юньнаньським акцентом), *Shaoxing guanhua* (мандарин à la Lu Xun), *Lanqing guanhua* (Mandarin à la Chiang Kai-shek), *nunfang guanhua* («мова офіційних осіб півдня»), яка остання, за іронією долі, відноситься до кантонської, тощо.

Незважаючи на те, що (сучасний стандарт) мандарин (гуаньхуа, путунхуа, гуоюй) є офіційною національною мовою Китаю, це не єдина китайська мова.

Варто також зазначити і про елементарний розподіл, і за одним голосним ядром слідував би лише один з двох носових кодів. Це також підтверджує Гуй (Gui, 2000) у своїй документації носових рим. Додатковий розподіл пояснює плутанину між /n/ та /ŋ/ серед деяких носіїв куньмінської мови, яка стає очевидною коли носії куньмінської мови намагаються вивчити мандаринську, в якій /n/ і /ŋ/ є протиставлені фонемами.

До когорти характерних ознак у лексиці та граматиці північних діалектів Китаю (The Sounds of Northern Accented Mandarin Chinese) варто віднести :

1. Широке використання ерхуа (儿化). Ерхуа – додавання звуку «-р» у кінці складу (наприклад, hua – huar). Це трапляється в стандартній мандаринській китайській, але набагато ширше використовується в звичайній мові мандарин з північним акцентом. Наприклад:

1) без ерхуа: dòng huà piān 动画片,

з ерхуа: dòng huà piānr 动画片儿;

2) без ерхуа: dǒng shì de 懂事的,

з ерхуа: dǒng shìr de 懂事儿的;

3) без ерхуа: zán zhè méi dì tiě 咱这没地铁,

з ерхуа: zán zhèr méi dì tiě 咱这儿没地铁;

4) без ерхуа: chī wán fàn, qù shàng bān 吃完饭, 去上班, з ерхуа: chī wán fàn, qù shàng bānr 吃完饭, 去上班儿.

2. При швидкій вимові /zh/, /ch/, /sh/ і /z/, /c/, /s/ можуть змінюватися на /r/.

Наприклад: стандартна китайська: sì shí duō suì 四十多岁, tā sì shí duō suì 她四十多岁; північнокитайський акцент: sì rí duō suì 四十多岁, tā sì rí duō suì 她四十多岁; стандартна китайська: bù zhī dào 不知道, wǒ bù zhī dào tā shì nǎr rén 我不知道她是哪儿人; північнокитайський акцент: bù rī dào 不知道, wǒ bù rī dào tā shì nǎr rén 我不知道她是哪儿人[27];

3) стандартна китайська: duō shǎo qián 多少钱? zhèr duō shǎo qián 这儿多少钱? північнокитайський акцент: duō rǎo qián 多少钱? zhèr duō rǎo qián 这儿多少钱?

4) стандартна китайська: mǎ shàng jiù dào 马上就到, wǒ mǎ shàng jiù dào 我马上就到; північнокитайський акцент: mǎ ràng jiù dào 马上就到, wǒ mǎ ràng jiù dào 我马上就到;

5) стандартна китайська: wǒ gào sù nǐ 我告诉你, wǒ gào sù nǐ, zhèr diàn yǐng lǎo hǎo kàn le 我告诉你, 这儿电影儿老好看了。 Північнокитайський акцент: wǒ gào rù nǐ 我告诉你, wǒ gào rù nǐ, zhèr diàn yǐng lǎo hǎo kàn le 我告诉你, 这儿电影儿老好看了。

3. При швидкій вимові /j/, /q/, /x/ можуть змінюватися на /y/, наприклад:

1) стандартна китайська: xī hóng shì chǎo jī dàn 西红柿炒鸡蛋, північнокитайський акцент: xī hóng shì chǎo yī dàn 西红柿炒鸡蛋;

2) стандартна китайська: lǎo bǎn, lái yī fèn xī hóng shì chǎo jī dàn 老板, 来一份儿西红柿炒鸡蛋, північнокитайський акцент: lǎo bǎn, lái yī fèn xī hóng shì chǎo yī dàn 老板, 来一份儿西红柿炒鸡蛋;

3) стандартна китайська: gǎn jǐn qù 赶紧去, північнокитайський акцент: gǎn yǐn qù 赶紧去.

4. Вимова /w/ подібно до англійської /v/. Наприклад:

1) стандартна китайська: wèn 问, північнокитайський акцент: vèn 问;

2) стандартна китайська: wén 闻, північнокитайський акцент: vén 闻;

3) стандартна китайська: nǐ xǐ huān mǎi dōng xī ma? wèi shén me? 你喜欢买东西吗? 为什么? північнокитайський акцент: nǐ xǐ huān mǎi dōng xī ma? vèi shén me? 你喜欢买东西吗? 为什么?

4) стандартна китайська: fā wēi xìn 发微信, північнокитайський акцент: fā wēi xìn 发微信;

5) стандартна китайська: tōng cháng hé péng yǒu chū wánr 通常和朋友出

去玩儿。 північнокитайський акцент: tōng cháng hé péng yǒu chū qù wánr 通常和朋友出去玩儿。

5. Вимова /o/ подібно до /e/, наприклад:

1) стандартна китайська: bó shì 博士, північнокитайський акцент: bé shì 博士;

2) стандартна китайська: nǐ men zhōu mò dǎ suàn zuò shén me? 你们周末打算做什么? північнокитайський акцент: nǐ men zhōu mò dǎ suàn zuò shén me? 你们周末打算做什么?

6. Чітка носова вимова /ing/ (та інших складів, які закінчуються на «ng»). Наприклад, yìng 硬.

Таким чином, кожен діалект має свої особливості, що проявляються у фонетичних складових, котрі можуть створювати труднощі під час вивчення китайської мови.

2.3. Складності вивчення фонетики китайських діалектів іноземними студентами

Процес вивчення іноземної мови включає вивчення чотирьох її аспектів: фонетики, лексики, граматики та стилістики. Вивчення цих чотирьох аспектів формує в учня навички розуміння й відтворення усного й писемного мовлення.

У випадку китайської мови фонетика є тією частиною мови, якій і вчителі, і учні повинні приділяти особливу увагу через фундаментальні відмінності між фонетичними системами китайської та більшості індоєвропейських мов, а також специфічні відносини між вимовою і значенням вимовленої фрази китайською мовою.

Вимова китайських звуків часто відбувається шляхом порівняння їх зі звуками рідної мови здобувачів освіти. В українській мові є звуки, які ідентичні або схожі на звуки китайської мови. І навпаки, багато китайських звуків не мають аналогів в інших мовах.

Закріплені артикуляційні навички рідної мови часто заважають студентам розрізнити і правильно вимовляти звуки іноземної мови. Існує парадокс, що звуки,

близькі до звуків рідної мови студентів, є найскладнішими для артикуляції. Таким чином, на початкових етапах вивчення китайської мови викладач повинен завжди порівнювати фонетичну систему рідної та іноземної мов, вказувати на їх схожість і відмінності, прогнозувати і виправляти помилки учнів, щоб вони могли правильно вимовляти звуки.

Крім того, під час вивчення іншомовної вимови необхідно забезпечити гармонійний перехід від простого до складного, від знайомого до незнайомого. Цього ж принципу слід дотримуватися і при поясненні певного поєднання звуків. Хоча оволодіння окремими звуками є важливою метою вивчення іноземної мови, але вся робота над вимовою іноземної мови, але вся робота над фонетичною базою мови повинна бути спрямована не тільки на окремих звуках, але й на складах та словах.

Найбільших труднощів під час вивчення китайської мови складають тони. Тон це мелодійний малюнок голосу за допомогою певних змін висоти тону. Він реалізується у вигляді підвищення або пониження голосу, який може бути як незмінним (стабільним) або змінюватися з одного рівня на інший. Тон виконує змістовно-розрізняльну функцію, тому одні й ті самі слова, вимовлені з різною інтонацією, можуть мати різні значення [4, с. 17].

У китайській мові існує чотири тони. Проте іноді викладачі можуть не звертати увагу на них. Зосереджуючи увагу на правильній вимові голосних і приголосних, студенти часто ігнорують одночасну правильну вимову певного виду тону. Такий підхід є невірним, оскільки неправильна вимова тону – це не тільки серйозна фонетична помилка, але й неправильне сприйняття світу або навіть цілого речення.

Наприклад, слово «па» вимовлене другим або третім тоном, означає «підніматися вгору» або «боятися», відповідно. Існує кілька методів пояснення та викладання китайської мови. Китайський дослідник Чжао Юань Рен порівняв китайську тональну систему з наголосом в українській мові. Наголос (як і тон) також може впливати на значення слова.

Однак тон і наголос – це два принципово різних явища. В українській мові наголос виражається підвищенням або інтонаційним виділенням певних складів у

слові. Китайський тон реалізується через зміну висоти складу. Такі відмінності викликають труднощі при засвоєнні студентами тональної тональної системи.

Для того, щоб полегшити роботу студентів над китайськими тонами, викладач повинен забезпечити студентам теоретичну базу, яка дозволить їм зрозуміти природу китайської тональної системи. У цьому випадку допомагають спеціальні таблиці та малюнки з графічним зображенням руху голосу кожного з чотирьох тонів.

Інший метод пропонує порівняти китайські тони з музичними нотами [3, р. 18]. Таким чином, мелодія кожного тону може бути представлена за допомогою музичних інструментів, спеціальних записів або графічних зображень нот.

Ще одним важливим аспектом для успішного оволодіння китайською фонетикою є подолання студентами почуття збентеження та розгубленості. Звуки китайської мови не є звичними для носіїв української мови, тому деякі з них можуть здаватися незвичними та незручними для вимови. Іноді студенти соромляться вимовляти деякі гучні тони, оскільки таке підвищення інтонації не характерне для повсякденного мовлення носія української мови.

Щоб подолати цю перешкоду, викладач на власному досвіді повинен продемонструвати знайомство з цими особливостями в китайській мові. Крім того, можна використовувати аудіо- та відеоприклади китайської мови записані її носієм.

Початковий етап вивчення будь-якої іноземної мови складається з фонетики, граматики та лексики. Послідовність навчання також залежить від цих трьох пунктів [7, с. 143]. Фонетичний аспект є найскладнішим, але найважливішим, адже правильне мовлення – це, перш за все, правильна вимова.

Неправильна вимова часто призводить до граматичних та лексичних помилок. Саме тому відбір фонетичного матеріалу на початкових етапах навчання повинен підпорядковуватися граматичному та лексичному матеріалу. Вивчення фонетики китайської мови, особливо на початковому етапі, вимагає значних зусиль з боку студентів та викладачів, але правильна фонетична база має великий вплив на подальше навчання.

Саме тому головною метою на початкових етапах вивчення китайської мови стає досконале оволодіння фонетикою і доведення правильної вимови до

автоматизму. Це полегшить подальше навчання, оскільки дозволить зосередитися на інших важливих компонентах мови.

Висновки до Розділу 2

Більшість носіїв шанхайського діалекту вважають, що за містом Вусі розбіжності набувають значного значення, і що треба декілька тижнів до місяців, щоб повністю вивчити діалект Вусі.

Аналогічно, діалект Ханчжоу розуміють більшість мовців, але він вважається «більш грубим». Венчжоузкий діалект, на якому говорять у найпівденнішій частині провінції Чжецзян, вважається частиною групи Ву, але взаємно незрозумілою для носіїв шанхайського діалекту.

Багато китайських діалектів принаймні так само відрізняються один від одного, як і романські мови, що повинно класифікувати їх як окремі мови. Однак наразі їх майже повсюдно описують як діалекти, і оскільки більшістю з них розмовляють на місцевому рівні, а не навчають, немає реального способу викладати цьому, крім як на слух, або через занурення.

Фонетичні особливості шанхайського діалекту, який є одним з діалектів Ву, включають у себе ряд характеристик, які відрізняють його від інших китайських мов. У діалекті Шанхаю є 22 голосних звуки, включаючи 4 особливих голосних, які є унікальними для цього діалекту. Приголосні звуки також мають свої особливості, зокрема, дзвінкі приголосні характерніші для шанхайського діалекту порівняно з іншими китайськими мовами. У діалекті Шанхаю є також особливості у вимові тонів та музичного наголосу. Вивчення цих фонетичних особливостей допомагає краще розуміти та вивчати китайську мову.

Вивчення фонетики є критично важливим для успішного освоєння китайської мови через суттєві відмінності між фонетичними системами китайської та індоєвропейських мов. Закріплені артикуляційні навички рідної мови можуть

заважати студентам правильно вимовляти звуки китайської мови. Звуки, схожі на рідну мову, часто є найскладнішими для артикуляції.

Викладачі повинні порівнювати фонетичні системи рідної та китайської мов, вказуючи на їх схожості та відмінності, щоб допомогти студентам правильно вимовляти звуки. Тони китайської мови є одним з найбільших викликів для студентів, оскільки вони виконують змістовно-розрізняльну функцію. Неправильна вимова тону може змінювати значення слова.

Викладачі повинні надавати теоретичну базу та використовувати графічні зображення, музичні ноти або аудіо- та відеоматеріали для пояснення тонів китайської мови; допомагати студентам подолати почуття збентеження та розгубленості, які можуть виникати через незвичність китайських звуків.

На початкових етапах вивчення китайської мови важливо підбирати фонетичний матеріал, який підпорядковується граматичному та лексичному матеріалу, що полегшить подальше навчання. Головною метою на початкових етапах є досконале оволодіння фонетикою і доведення правильної вимови до автоматизму, що створить міцну базу для подальшого навчання інших аспектів мови.

ВИСНОВКИ

Китайська мова має значну кількість різноманітних діалектів, що використовуються у державі. Дослідження концепції «діалект» у контексті китайської мови є важливим для розуміння лінгвістичних і соціальних аспектів цієї мови. Діалекти становлять невід'ємну складову мовної системи, яка відображає регіональні та соціальні відмінності у вимові, граматиці та словниковому складі.

У літературі часто наголошується на відмінності між національною мовою (путунхуа) та регіональними діалектами, які зазвичай вважаються меншиновими, неофіційними і нестандартизованими. Проте, у фаховій літературі всі різновиди китайської мови, включаючи путунхуа, розглядаються як діалекти.

Діалекти відіграють ключову роль у формуванні культурної та соціальної ідентичності, є засобом комунікації на певній території та стоять у контрасті з літературною мовою, яка має кодифіковані норми.

Термін «діалект» часто використовується для опису будь-якого варіанту мовлення, що відрізняється від стандартного, і що, насправді, вільно від діалекту. З урахуванням цього факту, майже всі мовленнєві варіанти можна вважати діалектами, оскільки лише дуже невелика кількість людей спілкується стандартною мовою.

Так, наприклад, мандаринський діалект, що походить із півночі Китаю, зараз поширився на всі куточки країни. Однак мандарин не є універсальною мовою – вона має кілька піддіалектів, які дуже відрізняються. Візьмемо, наприклад, пекінський мандарин. Його унікальна вимова та словниковий запас відрізняють його від, скажімо, південно-західного варіанту настільки, що двом групам мовців важко зрозуміти один одного.

Другий за популярністю китайський діалект – кантонська, також відома як юе. На цьому діалекті говорять у південних регіонах Китаю, зокрема в Гуандуні, Гонконгу та Макао. Він став популярним діалектом завдяки переконливому впливу гонконгських фільмів, телебачення та поп-музики (Cantopop). Кантонська мова є єдиним із основних китайських діалектів, який також є офіційною мовою, хоча цей статус визнається лише в Гонконзі та Макао, а не в самій Гуандуні.

У найбільшому місті Китаю, гамірному Шанхаї, і навколо нього розмовляють китайською мовою Ву. Вона також відома як шанхайська, і приблизно 75 мільйонів людей розмовляють нею, конкуруючи з кантонською за кількістю мовців. Якщо ви попрямуєте на південь від Шанхаю, ви опинитеся в провінції Фуцзянь, де панує діалект Мін. Через імміграцію діалект мін поширився в частині Південно-Східної Азії (де його іноді називають Хоккіен), а також у частини Тайваню. Як і мандарин, мін має кілька визнаних піддіалектів, тому носіям мін у внутрішніх районах важко зрозуміти прибережних мовців мін, а носіям мін із Фуцзяні важко зрозуміти діалект мін, яким розмовляють на Хайнані.

Крім того, є хакка, якою розмовляє етнічна група хакка, яку можна знайти в районах південного Китаю. Як і діалект Мін, хакка була поширена китайською діаспорою в частині Тайваню та Південно-Східної Азії. На діалекті ган, який має деякі подібності з хакка, розмовляють переважно в провінції Цзянсі. Сьомою великою групою діалектів є сян, на якому розмовляють у провінціях Хунань і Хубей.

Незважаючи на їх дуже різні розмовні форми, усі ці діалекти використовують ту саму китайську систему письма (за винятком Гонконгу, Макао та Тайваню, де пишуть традиційними ієрогліфами замість спрощених).

Протягом кількох десятиліть класифікація китайської мови на сім діалектів була широко прийнятою. Однак нещодавно лінгвісти, особливо китайські лінгвісти, розширили класифікацію ще трьома діалектами, щоб краще відобразити різноманітний мовний ландшафт Китаю.

Три доповнення: цзін, діалект, яким розмовляють у провінції Шаньсі; Хуейчжоу, якою розмовляють у деяких частинах провінції Аньхой; і пінхуа - гібрид сянських і кантонського діалектів, якими розмовляють у Гуансі.

Процес вивчення іноземної мови включає вивчення фонетики, лексики, граматики та стилістики. У китайській мові особливу увагу слід приділяти фонетиці через значні відмінності з індоевропейськими мовами та важливість тонів.

Артикуляційні навички рідної мови часто заважають студентам правильно вимовляти звуки китайської мови, що потребує постійного порівняння фонетичних систем і корекції помилок. Викладачі повинні забезпечувати поступовий перехід від

простих до складних елементів фонетики, особливо акцентуючи на правильній вимові тонів, оскільки вони відіграють ключову роль у значенні слів. Для полегшення навчання використовуються графічні таблиці, порівняння з музичними нотами та аудіо-відеоматеріали. Оволодіння правильною вимовою є критично важливим на початкових етапах, оскільки впливає на подальше навчання граматики та лексики.

论文摘要

研究论文分析了“方言”的定义，并界定了其在汉语中的类型。此外，作者还关注了汉语方言的语音特征。从语音特征的角度对上海话和官话进行了更详细的研究。

因此，在科学研究和词典资料的基础上，作者确定了汉语方言的语音特征。此外，语音也给学生学习汉语带来了困难。

学习外语的过程包括对语音，词汇，语法和风格学的研究。在中文中，由于与印欧语语言的显著差异和色调的重要性，应特别关注语音学。

母语表达能力通常会阻止学生发音中文的声音，这需要不断比较语音系统并纠正错误。教师应确保从简单到复杂的语音元素逐步过渡，尤其是专注于正确的音调发音，因为它们在单词的含义中起着关键作用。

关键词：词汇；语音；方言；语言学；语言学；词汇；教师。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бігич О. Б. та ін. ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ. 590 с.
2. Бовсуновська В. В. (2016). Особливості діалектів китайської мови. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції „Україна-Китай: діалог культур” та Міжнародної науково-практичної конференції „Сучасні тенденції сходознавства”. м. Полтава-Старобільськ
3. Валігура О. Р., Костанда І. О. (2021) Фонетична кодифікація: кодифікатори в контексті стандартизації давньокитайської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія № 50 том 1. С. 37-42.
4. Калимон Ю. Ідіолект, ідіостиль, індивідуальний стиль. Тотожне чи різне?. (2014). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. № 5. С. 226–229.
5. Кірносова Н. А. (2009). Засади транскрибування китайської лексики українською мовою. *Сходознавство*. Вип. 45-46. Київ. С. 38–57.
6. Кірносова Н. А. (2010). *Практична фонетика китайської мови*. Київ : НАККІМ. 96 с.
7. Коткова Л. І. (2012) Ідіостиль, індивідуальний стиль і ідіолект : проблеми розмежування. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*. Кн. 2. С. 26–29.
8. Кошелева І. В. (2023). Методичні підходи до вивчення ієрогліфів при навчанні китайської мови. *Креативний простір*. № 11. С. 25-27.
9. Любарський Є. Л. (2014). Тони китайської мови: як вимовляти ієрогліфи. *Велика Епоха*. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/china/chinesecharacters/>

10. Мельникова О. В. (2016) Характеристика вмінь усного китайського мовлення. Україна і світ: діалог мов і культур: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Вид. центр КНЛУ. С. 448–450.
11. Монахова Т. В. (2010). Українська діалектологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Миколаїв. 128 с.
12. Попова О. В. (2016). Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської педагогічної освіти. Монографія. Одеса: Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. ВОІ СОІУ «Атлант». 645 с.
13. Acton, W. (1984). Changing Fossilized Pronunciation. TESOL Quarterly (1): 69-83.
14. Bolton, K. & H. Kwok. (1990). The Dynamics of the Hong Kong Accent: Social Identity and Sociolinguistic Description. Journal of Asian Pacific Communication (1): 72-147.
15. Cai Chencen, and M. Eisenstein Ebsworth. (2017). “Chinese Language Varieties: Preand In-service Teachers’ Voices.” Journal of Multilingual and Multicultural Development
16. Chen, P. (1999). Modern Chinese: History and Sociolinguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
17. Dewaele, J.-M. (2007). “The Effect of Multilingualism, Sociobiographical, and Situational Factors on Communicative Anxiety and Foreign Language Anxiety of Mature Language Learners.” The International Journal of Bilingualism 11: 391-409.
18. Guder Andreas. (2007). The Chinese writing system as Third dimension of Foreign Language Learning. 汉字的认知与教学 – 西方学习者汉字任职国际研讨会论文集 – 北京: 北京语言大学出版社, p. 17-32.
19. Jonathan Smith. (2022). Tangut uvularization and the devil in the Chinese details. Language and Linguistics. 語言暨語言學 Language and Linguistics / 語言暨語言學 Language and Linguistics 23:2, pages 313-328.
20. Maspero H. (1920). Le dialecte de Tch’ang-ngan sous les T’ang. Paris: Imprimerie d'Extrême-Orient. 124 с.

21. Qing Lin (2019). The Diachrony of Tone Sandhi: Evidence from Southern Min Chinese. 119 p.
22. Xue Leyang Phonological Comparison between Mandarin and Shanghainese.
23. 曹志耘. 汉语方言地图集. 上海: 商务印书馆, 2008. 1212 c.
24. 李玉明. «中国语言规划论». 长春: 东北师范大学出版社, 2005. 358 c.
25. 王力. 汉语史稿. 北京: 中华书局出版社, 2009. 714 c.
26. 王登峰. 重拾中华经典. 复兴中华文化]. 语文建设, № 7-8, 2008, C. 276-299
27. 现代汉语规范词典/李行健主编—北京: 外语教学与研究出版社, 语文出版社, 2004. 1754 页。
28. 现代汉语词典 (第五版) / 中国社会科学院语言研究所词典编辑室编—北京: 商务印书馆, 2005. 1830 页。
29. 马伯乐著, 聂鸿音译. 代长安方言考. 北京: 中华书局, 2005. 215 c.
30. 黄典诚. 汉语语音史. 合肥: 安徽教育出版社, 1993. 262 c.